

til en ringere Afgift, medens det konkurrerende Brændevin kommer til at udrede en højere Afgift; men desuden faae de derved et Stof, som for dem er et Biprodukt, en underordnet Ojenstand af deres Produktion, som de allerede af denne Grund kunne sælge billigere. Dette opnaa de ved den hele Ordning, som nu her indføres, medens det Brændevin, som konkurrerer med deres, er de andre Produktioners Hovedprodukt, som disse ikke kunne tage den Pris for, som kan falde sig, men maa kræve en Pris for, som de kunne staa sig ved. Deri ligger, saavidt jeg kan skjønne, et ugunstigt Forhold for disse Producenter, og i ethvert Fald kan jeg sige, at disse Brændevinsbrændere have en bestemt Overbevisning om, at der ad denne Vej vil følge Skade og Tab for dem, saa at dette Forhold uden Spørgsmaal fortjener nærmere at undersøges. At vi skulle kunne staa med frie Hænder overfor denne Lov om 5 Mar, naar den først er vedtagen, det kan jeg aldeles ikke indse. Have vi ved en saadan Lov faaet Rektifikationsanstalter oprettede, er dette blevet muligt at faae oprettet saadanne Rektifikationsanstalter, som væsentligt ere beregnede paa u d e n landst Brændevin, medens der ikke er Brug eller ialtsald ikke tilstrækkelig Brug for Rektifikation af i n d e n landst Brændevin, saa ville vi efter de Grundsaetninger, der, som bekendt, fra højere Sider blive gjorte gjældende, blive nødte til at opretholde disse Forhold og ville ikke i nogenformelt væsentlig Grad kunne komme bort derfra igjen. Jeg tror derfor ikke, at vi ved denne Bestemmelse binde Hænderne paa Rektifikationsanstalterne og heller ikke i nogen videre Grad binde Hænderne paa Regjeringen, undtagen rent formelt, men derimod binde vi Hænderne paa os selv, paa Lovgivningsmagten, overfor disse Rektifikationsanstalter. Naar vi derimod ganske simpelt sætte i Loven: „indtil videre“, eller naar vi overhovedet ordne Forholdet paa en Maade, som staa i Overensstemmelse med hele den øvrige Lovgivning, saa blive vi fri for at tage den Slags særlige Hensyn baade i Nutid og Ewighed.

Berg: Den ærede Ordsfører har meget loyalt fremsat de Betæneligheder og Grunde, der fra forskjellige Sider ere komne tilorde i Finantsudvalget, baade for og imod den her paatænkte Reform. Jeg vil imidlertid sige, at efter den Maade, hvorpaa de ere fremskillede, er man, naar man ikke deler samtlige Betæneligheder og Grunde for og imod, dog ikke fuldstændig særskilt repræsenteret igjennem den ærede Ordsførers Udtalelse, og da jeg en Tid lang har haft overveiende Betæneligheder ved Loven, men endelig er gaaet med Flertallet, tror jeg at burde sige et Par Ord til, hvad den ærede Ordsfører i denne Sag har udtalt. Jeg

tror, at det ærede Medlem for Holbæk Amts 3die Valgkreds (Rauber) har Ret i Udskilligt af, hvad han har fremsat. Efter min Mening har han utvivlsomt Ret i, at det vilde være rigtigere, naar ellers ikke andre Grunde talte derimod, altsaa principrigtigere, at forhandle det Spørgsmaal, som her er under Forhandling, i Forbindelse med den samlede Lovoverveielse, end særskilt. Jeg tror ogsaa, at den ærede Læser har Ret i, at der gives indenlandste Fabrikanter, Brændevinsbrændere, som nære Frygt for, at det er et Skridt, og et temmelig betydeligt Skridt, i Retning af at komme til at overdrage et Aktieselskab den allervæsentligste Del af dansk Spritfabrikation, ligesom nu saagodt som alt Sukkerraffinaderi her i Landet er paa et enkelt Selskabs Haand. Under denne Bevægelse fra Kapitalens Side, der ved sin Indflydelse kan erholde særlige Love, naar det konvenerer dens Fremskridt, og under denne Udvikling af Aktieselskaberne med den om sig gripende og tilsidt alt opslugende Virksomhed er det naturligt, at enkelte mindre kapitalrige, men dog selvstændig eksisterende Mænd befrygte Tab i deres fremtidige Virksomhed. Hvorvidt nu en saadan Frygt vil vise sig at være positivt begrundet, tør jeg ikke bestemt udtale, men jeg tør paa den anden Side heller ikke sige, at den er ganske ubegrundet, og det saa meget mere, naar man ser hen til andre Virksomheder i vort lille Land, hvor Kapitalen først danner sig i Form af Aktieselskaber, og derefter paa forskjellig Maade formaa at fremme deres Gøet paa Befolkning af de mindre, beslægtede Virksomheder. Det er jo saaledes ikke ubetjendt, at det bestaaende Sukkerraffinaderiselskabs Stilling umvrent gjør Indførslen af raffineret Sukker umuligt. Noget bliver der vel indført, men jeg har ialtsald hørt sige, at naar f. Ex. en Mand indfører et betydeligt Kvantum, som han i Løbet af 3—6 Maaneber skal have omsat, idet hans Kredit til den Tid er udløben, saa kan det store Selskab ved en pludselig Prisnedsettelse bibringe den konkurrerende Indfører saa væsentlige Tab, at han vogter sig for snart igjen at spille Konkurrent. Jeg kan ogsaa tage et andet Exempel. Læser jeg f. Ex. et større Aktiedampskibsselskab, saa har ogsaa dette begyndt sin Udvikling med en selvstændig Konkurrence ligeoverfor andre bestaaende Virksomheder, men efterhaanden som Kapitalen stiger, Selskabet formerer sig, og dets Udvikling kræver nye Linier og fortsat Virksomhed, gaa derved ofte de mindre, men dog selvstændige Rhederier, som i Begyndelsen konkurrerede ved Siden af, tilgrunde, og Foretagelsesaaenden, Tilbøieligheden til at begynde noget Nyt i lignende konkurrerende Retning hæmmes, fordi Erfaringen viser, at, naar Nogen har forsøgt derpaa, har bygget Skibe, vovet en Linie og nogenlunde oparbejdet den, saa kan Kapitalens Rhederi kaste sig over denne